

Seletuskiri Põlva Vallavolikogu 01.12.2022 määruse eelnõu nr 1-4/43 "Põlva valla 2023. aasta eelarve" juurde

Sissejuhatus

[Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse](#) § 22 lõike 1 punkti 1 alusel kuulub vallaeelarve vastuvõtmine ja muutmine volikogu ainupädevusse.

[Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse](#) § 23 lõike 2 ja Põlva Vallavolikogu 19. aprilli 2018. aasta määruse nr 34 „Põlva valla finantsjuhtimise kord“ § 7 lõike 1 alusel võtab volikogu eelarve vastu määrusega.

[Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse](#) § 5 lõike 2 ja Põlva Vallavolikogu 19. aprilli 2018. aasta määruse nr 34 „Põlva valla finantsjuhtimise kord“ § 4 lõike 1 kohaselt on eelarveosad järgmised:

- 1) põhitegevuse tulud;
- 2) põhitegevuse kulud;
- 3) investeerimistegevus;
- 4) finantseerimistegevus;
- 5) likviidsete varade muutus.

Eelarve on koostatud tekkepõhisel printsiibil, mis tähendab, et selles kajastatakse tehingud vastavalt nende toimumisele, sõltumata sellest, millal nende eest raha laekub või välja makstakse. Tekkepõhine eelarve annab ülevaate, kui palju saab eelarveaastal kulutuste tegemiseks kohustusi võtta, sõltumata kohustuste eest tasumise ajast.

1. Põhitegevuse tulude eelarveosa

Tunnus	Eelarveosa	2022*	2023	Muutus
	Põhitegevuse tulud	21 799 245	25 226 350	15,7%
30	Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	11 748 000	12 812 500	9,1%
32	Kaupade ja teenuste müük	2 418 016	3 427 312	41,7%
35	Saadud toetused	7 583 229	8 929 538	17,8%
38	Muud tulud	50 000	57 000	14,0%

* Põlva Vallavolikogu 28.01.2022 määrus nr 1 "Põlva valla 2022. aasta eelarve" Lisa 1

Põlva valla 2023. aasta põhitegevuse tulude eelarve on 25,2 miljonit eurot, mis on käesolevaks aastaks planeerituga võrreldes 15,7% ehk 3,4 miljoni euro võrra kasvanud. Põhitegevuse tuludest olulise osa moodustavad maksutulud. 2023. aastaks on prognoositud tulud üksikisiku tulumaksust 12,4 miljonit eurot, seega suureneb tulu 2022. aasta eelarvega võrreldes 1,07 miljoni euro ehk 9,4% võrra. Tulu maamaksust on planeeritud samal tasemel 2022. aastaga ehk 0,39 miljonit eurot.

Valla hallatavate asutuste kaupade ja teenuste müügitulu tõuseb 3,4 miljoni euronni ehk 41,7%. Kaupade ja teenuste müügitulu tõus on seotud järgmiste asjaoludega:

- 1) Põlva Valla Hooldekodu üldhooldusteenuse pakkumise maht suureneb seoses kahe uue hoone avamisega 2023. aasta alguskuudel;
- 2) suureneb teistele omavalitsustele osutatava üldharidusteenuste ja huvikoolide teenuste õpilaskoha maksumus;
- 3) valla hallatavad asutused on tõstnud kaupade ja teenuste hindu.

2023. aasta eelarvesse on planeeritud saadavaid toetuseid 8,9 miljonit eurot, millest esialgsete andmete alusel laekub toetus- ja tasandusfondi kaudu 8,74 miljonit eurot. Eraldiste täpsed suurused selguvad pärast Vabariigi Valitsuse poolt korralduse andmist. Muud tulud ehk tulud loodusressursside kasutamisest on planeeritud summas 57 000 eurot, lähtudes jooksva aasta tegelikust eelarve täitmisest.

2. Põhitegevuse kulude eelarveosa

Tunnus	Eelarveosa	2022*	2023	Muutus
	Põhitegevuse kulud	20 998 993	25 160 654	19,8%
41	Sotsiaaltoetused	1 323 306	1 502 320	13,5%
45	Muud toetused	562 849	638 449	13,4%
50	Tööjõukulud	13 653 326	16 112 078	18,0%
55	Majandamiskulud	5 209 512	6 655 503	27,8%
60	Muud tegevuskulud	250 000	252 304	0,9%

* Põlva Vallavolikogu 28.01.2022 määrus nr 1 "Põlva valla 2022. aasta eelarve" Lisa 1

Põhitegevuse kuludeks on prognoositud 25,2 miljonit eurot. 64% põhitegevuse kuludest ehk 16,1 miljonit eurot moodustavad tööjõukulud, mis on võrreldes 2022. aasta eelarvega kasvanud 2,46 miljoni euro võrra. Tööjõukuludest 29% kaetakse riigieelarvest ning 71% Põlva valla vahenditest.

Majandamiskulud kasvavad 1,45 miljonit eurot. Energia- ja küttekulude hinnatõusu mõju võrreldes 2022. aasta eelarvega on 0,9 miljonit eurot.

Sotsiaaltoetusi on planeeritud eelarvesse 1,5 miljonit eurot, millest suurima osa moodustavad toetused puudega inimestele ja nende hooldajatele (586,3 tuhat eurot), toimetulekutoetus ja täiendavad sotsiaaltoetused (409,7 tuhat eurot) ning peretoetused (286,1 tuhat eurot).

Kultuuri- ja vaba aja sisustamise kulude all kajastatud tegevustoetuste maht on jäänud samaks 2022. aasta eelarvega: mittetulundusühingute tegevustoetusi 32 630 eurot, mittetulundusühingute ürituste toetusi 60 000 eurot, sihtasutuste tegevustoetusi 87 000 eurot, vallapoolseid huvihariduse ja huvitegevuse toetusi 59 370 eurot.

Vastavalt Põlva Vallavolikogu 19. aprilli 2018. aasta määrusele nr 34 „[Põlva valla finantsjuhtimise kord](#)“ § 18 lõige 1 moodustatakse muude tegevuskulude all kajastatud reservfond vähemalt ühe protsendi ulatuses põhitegevuse eelarve kuludest. 2023. aastal planeeritakse reservfondi suuruseks 249 304 eurot.

2023. aasta põhitegevuse kulud jagunevad valdkondade vahel järgmiselt:

- haridus 54%,
- sotsiaalne kaitse 15%,
- vaba aeg ja kultuur 13%,
- üldised valitsussektori teenused 9%,
- majandus 8%,
- elamu- ja kommunaalmajandus ja keskkonnakaitse 1%.

3. Investeeringustegevuse eelarveosa

Põlva valla investeeringustegevuse eelarveosas on kajastatud põhivara soetus ja müük, põhivara soetuseks saadav ja antav sihtfinantseerimine ning finantstulud ja -kulud.

Tunnus	Eelarveosa	2022*	2023	Muutus
	Investeeringustegevuse tulud	3 196 486	2 770 579	-13,3%
35	Saadud toetused	3 195 986	2 689 079	-15,9%
38	Muud tulud		80 000	
65	Finantstulud ja -kulud	500	1 500	200,0%

* Põlva Vallavolikogu 28.01.2022 määrus nr 1 "Põlva valla 2022. aasta eelarve" Lisa 1

Investeeringustegevuse tuludena on kajastatud laekumata investeeringutoetused – toetuse otsused on olemas, kuid välja maksmata investeeringuobjektidel Lasteaed Lepatriinu hoone välisfassaadi renoveerimine ja Tark tänav; investeeringuobjektide Uus administratiivhoone ja Kultuuri- ja Huvikeskuse Taevapark toetusmeetmed ei ole veel avanenud; hajaasustuse programmi ja Kagu-Eestis spetsialistide eluasemete toetust taotletakse jooksvalt eelarveaastal.

Investeeringustegevuse muude tuludena on kajastatud mittevajaliku põhivara müüki ja tulu raieõiguse võõrandamisest. Finantstuludena kajastatakse pankadelt laekuvat intressi, lähtudes jooksva aasta tegelikust eelarve täitmisest.

Tunnus	Eelarveosa	2022*	2023	Muutus
	Investeeringustegevuse kulud	13 633 007	9 559 130	-29,9%
15	Põhivara	13 129 901	8 850 765	-32,6%
45	Muud toetused	413 106	470 163	13,8%
65	Finantstulud ja -kulud	90 000	238 202	164,7%

* Põlva Vallavolikogu 28.01.2022 määrus nr 1 "Põlva valla 2022. aasta eelarve" Lisa 1

2023. aastal on eelarvesse on planeeritud järgmised põhivara soetuseks antavad sihtfinantseerimised:

- 1) kaasav eelarve – kaasav eelarve võimaldab Põlva valla elanikel otsustada, kuidas kasutatakse valla elu edendamiseks 50 000 eurot;
- 2) hajaasustuse programm, mille raames toetatakse 164 000 euroga Põlva valla majapidamiste veevarustussüsteemide, kanalisatsioonisüsteemide, juurdepääsuteede ning autonoomsete elektrisüsteemidega seotud tegevusi;
- 3) Põlva vallas elavate ja Kagu-Eestis töötavate spetsialistide toetamine 62 000 euroga, parandamiseks spetsialistide elamistingimusi ja aidates seeläbi kaasa piirkonna majandusarenguks oluliste spetsialistide jäämisele ja tulemisele piirkonda;
- 4) elamute toetuse andmine 50 000 eurot Põlva valla haldusterritooriumil asuvatele korterelamutele elamu ümberehitamiseks ja krundi korrastamiseks ning eramute värvimiseks.
- 5) Mooste mõisa aida katuse vahetus – 80 000 eurot,
- 6) Karilatsi Suuremaja kinnistu ümberehitus – 30 986 eurot
- 7) ettevõtluse toetus – 15 000 eurot.

Järgmisel aastal on suuremad investeeringuobjektid:

- Lasteaed Lepatriinu hoone välisfassaadi renoveerimine – 1,5 miljonit eurot,
- Lina tn koolihoone osaline rekonstrueerimine – 0,8 miljonit eurot,
- teede, tänavate ehitus ja ümberehitamine (Teehoiukava) – 1,3 miljonit eurot ja 38 850 eurot teede pindamiseks põhitegevuse kulude eelarves,
- Kultuuri- ja Huvikeskuse Taevapark – projekteerimiseks ja ehitustöödeks 0,83 miljonit eurot (ehitustööd teostatakse juhul, kui saadakse toetust),
- uus administratiivhoone – 3 miljonit eurot (ehitustööd teostatakse juhul, kui saadakse toetust).

Finantskuludena kajastatakse laenu- ja kapitalirendi intresse. Intressikulu hüppeline tõus on seotud üleüldiste intressimäärade tõusuga alates 2022. aasta juulist ning planeeritavate laenu- ja kapitalirendikohustuste võtmisega.

4. Finantseerimistegevuse eelarveosa

Finantseerimistegevusena kajastatakse eelarves laenude ja kapitalirendikohustuste võtmist ja tagasimaksmist.

Tunnus	Eelarveosa	2022*	2023	Muutus
	Finantseerimistegevus	7 189 000	4 726 803	-34,2%
20	Kohustuste võtmine	8 399 000	6 100 000	-27,4%
25	Kohustuste tasumine	-1 210 000	-1 373 197	13,5%

* Põlva Vallavolikogu 28.01.2022 määrus nr 1 "Põlva valla 2022. aasta eelarve" Lisa 1

[Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse](#) § 38 lõike 1 alusel võib kohaliku omavalitsuse üksus võtta laenu nii investeringuteks kui põhivara soetuseks antavaks sihtfinantseerimiseks. Sama seaduse § 38 lõike 3 alusel võivad vallavalitsus, kohaliku omavalitsuse üksuse ametiasutus ning ametiasustuse hallatav asutus sõlmida lepingu, millega kaasneb väljaminek tulevastel eelarveaastatel ja millega ei ole arvestatud eelarvestraategias, ainult volikogu loal.

Põlva Vallavalitsus peab vältimatuks vajaduseks korraldada 2023. aastal riigihange 8 sõiduki soetamiseks ning planeerib kapitalirendikohustuse võtmist kuni 250 000 eurot eelarveaastateks 2023-2028. Uued sõidukid on vajalikud sotsiaalvaldkonna töötajate igapäevaste tööülesannete täitmiseks, senised üle 10 aasta vanused sõidukid on amortiseerunud ning nõuavad kulukaid remondi- ja hooldustöid.

2023. aastal on pikaajaliste laenude tagasimakseid vastavalt sõlmitud lepingutele 1,32 miljonit eurot. Investeeringute katteks on prognoositud võtta pikaajalist laenu kuni 6,1 miljonit eurot, laenu kasutamisel kujuneb Põlva valla netovõlakooormuseks 58,5%.

5. Likviidsete varade muutuse eelarveosa

Likviidseteks varadeks on raha ja pangakontodel olevad vahendid. Likviidsete varade saldo suurenemine kajastatakse vastavas eelarveosas plussiga, saldo vähenemine kajastatakse miinusega.

Tunnus	Eelarveosa	2022*	2023
	Likviidsete varade muutus	-2 447 269	-1 996 052

* Põlva Vallavolikogu 28.01.2022 määrus nr 1 "Põlva valla 2022. aasta eelarve" Lisa 1

Likviidsete varade muutus võimaldab planeerida 2023. aasta lõpu raha jääki, mis oleks kõigi kavandatud tegevuste elluviimisel 1,5 miljonit eurot.

Vallavalitsus soovib rahavoogude juhtimise eesmärgil kasutada eelarveaasta kestel kassalaenu vastavalt vajadusele kuni 1 000 000 eurot. Arvelduskrediit aitab tagada suurte investeeringuobjektide ehituse ajal vajalikud käibevahendid seniks, kuni investeeringutoetuse andja maksab kuludokumentide alusel välja toetuse. Kassalaen tagastatakse hiljemalt eelarveaasta lõpuks.

Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu on koosõlas kehtivate kordade ja seadusandlusega.

Määruse jõustumine

Määrus jõustub kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist, rakendatakse alates 1. jaanuarist 2023.

Eelnõu koostaja

Merle Sulaoja

finantsosakonna juhataja